

## Verantwoording New Food Kieswijzer

23 februari 2021

De New Food Kieswijzer vat voor de Tweede Kamerverkiezingen 2021 de standpunten samen van politieke partijen over het thema voedseltransitie, specifiek de transitie naar minder dierlijke en meer plantaardige of gekweekte eiwitten. Ook maken we inzichtelijk hoe de kiezers van de verschillende partijen over dit thema denken.

Om de New Food Kieswijzer samen te stellen is grondig gekeken naar partijstandpunten, verkiezingsprogramma's en kiezersonderzoek.

### **Kiezersonderzoek**

Allereerst is door Kieskompas in opdracht van ProVeg uitgezocht hoe de Nederlandse kiezer denkt over vleesconsumptie en de transitie naar minder dierlijk voedsel. Dit is gedaan middels een representatieve enquête. Op basis hiervan selecteerden wij 10 stellingen waarvoor draagvlak is onder een meerderheid (50% of meer) van alle Nederlanders. We brachten ook in kaart hoe kiezers van de verschillende partijen over deze stellingen dachten.

Aan dit onderzoek deden 8575 mensen mee uit het panel van Kieskompas. De resultaten zijn gewogen naar geslacht, leeftijd, opleiding, etniciteit en stemgedrag zodat de data ten aanzien van al deze kenmerken representatief zijn voor de stemgerechtigde inwoners van Nederland.

De partijvoorkeur van kiezers baseert Kieskompas op de partij waarop deelnemers in de enquête aangaven gestemd te hebben tijdens de laatste Tweede Kamerverkiezingen, in 2017. In het panel zaten helaas niet genoeg kiezers van de partijen DENK en BIJ1 om betrouwbare data op te leveren. Hierdoor konden de voorkeuren van deze kiezers niet in kaart gebracht worden.

In het onderzoeksrapport is meer te lezen over de precieze uitkomsten, en vind je ook verdere achtergronden: over de motivatie van kiezers, welke kwantitatieve doelstellingen zij vinden dat de overheid moet nastreven en of de overheid zich wel mag bemoeien met ons eten.

### **Consultatie partijen**

Vervolgens is ook aan de partijen die deelnemen aan de verkiezingen gevraagd of zij het met de 10 stellingen eens of oneens zijn. Hun antwoorden zijn letterlijk overgenomen in de Kieswijzer.

Doordat aan de verkiezingen van 2021 een recordaantal van 37 partijen meedoen, moest met het oog op overzichtelijkheid een keuze gemaakt worden in het uitnodigen van partijen voor deelname aan de Kieswijzer. Gekozen is om alleen partijen uit te nodigen die in minstens één peiling minstens één zetel haalden. Dit betekent dat naast de zittende partijen VVD, PVV, CDA, D66, GroenLinks, SP, PvdA, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, DENK, 50PLUS, SGP en Forum voor Democratie ook de opkomende partijen BIJ1, JA21 en VOLT zijn uitgenodigd om mee te doen.

Alle partijen zijn per e-mail verzocht om ons te informeren of zij het met de 10 stellingen eens danwel oneens zijn, en om indien gewenst een korte toelichting te geven. Zeven partijen (CDA, D66, GroenLinks, SP, PvdA, Partij voor de Dieren, SGP) hebben hier gehoor aan gegeven en hun antwoorden zijn overgenomen in de New Food Kieswijzer.

Een aantal partijen (VVD, PVV, ChristenUnie, 50PLUS, Forum voor Democratie, BIJ1 en JA21) heeft niet op onze e-mail gereageerd. Wanneer voor een partij een stelling niet met 'eens' of 'oneens' kon worden beantwoord, is dit aangegeven als 'onduidelijk'.

Partijen waarvan geen antwoorden zijn ontvangen én geen gegevens uit kiezersonderzoek beschikbaar waren (DENK, JA21 en VOLT) zijn uit de uiteindelijke Kieswijzer verwijderd om deze niet onnodig lang te maken.

### **Analyse partijprogramma's**

Van de in de Kieswijzer opgenomen partijen zijn ook de partijprogramma's geanalyseerd. Een samenvatting van wat daarin te vinden is over het thema voedseltransitie wordt in de Kieswijzer onderaan de tabel weergegeven nadat op het logo van een partij is geklikt. Voor een aantal partijen die niet op het verzoek tot deelname gereageerd hebben, kon in de verkiezingsprogramma's alsnog het standpunt worden teruggevonden over bepaalde stellingen. Voor zover mogelijk is dit overgenomen in de Kieswijzer.

### **Onderzoek uit andere bronnen**

De New Food Kieswijzer bevat 10 stellingen, waarvan er 9 gebaseerd zijn op het onderzoek van Kieskompas in opdracht van ProVeg. Eén stelling, 'inkrimpen van de veestapel' is gebaseerd op eerder onderzoek van Kieskompas in opdracht van Greenpeace ([2018](#)).

Naar het publieke draagvlak voor een vleesheffing is ook onderzoek gedaan DVJ Insights in opdracht van de TAPP Coalitie ([2019](#)). Uit dit onderzoek blijkt dat sommige kiezers (bijvoorbeeld die van VVD en CDA) voor een specifieke vorm van een vleesheffing (waarbij de opbrengsten gebruikt worden om boeren te ondersteunen bij verduurzaming, om gezondere voedingsmiddelen goedkoper te maken, en waarbij minima financieel worden gecompenseerd ) een hogere steun aangeven dan voor de 'kale' vleesheffing die door Kieskompas is onderzocht. Voor zover hier gegevens over beschikbaar waren zijn deze aangevuld in de toelichtingen.

Voor verdere vragen of opmerkingen over de New Food Kieswijzer kan contact worden opgenomen via [info@proveg.nl](mailto:info@proveg.nl)